

– Кривац

Превела с француског **Светлана Стојановић**

Полиција је овде већ два дана. Траже несталу девојка. Плашим их се, одувек сам се плашио људи који вам нешто наређују. Не осећам се кривим што је девојка нестала.

Изишао сам из школе и пошао да купим хлеб. Два момка су се потукла на улици. Видели су ме и побегли мада им ја ништа не бих рекао. И они се плаше људи.

Људи!

Сви су дошли да помажу полицији и радницима који су копали блато. Неки су се и укључили. Питају их нешто и они буду срећни. Мисле да ће се појавити на телевизији или у новинама. Да, и телевизија је ту. Нестанак девојке из добре куће развија туризам. Мислим да је девојка била из добре куће.

Воле људи да виде себе на телевизији. Многи се и плаше да сведоче. Неће никоме да полагају ручане, где су били, шта су радили и сличне ствари. Полиција увек поставља питања. Човек се осети кривим. Мене се ова ствар са девојком не тиче.

Моја кућа гледа на језеро.

Они момци су се тукли ни због чега. Када кажем ни због чега, мислим због кликера или тужакања учитељици. Док су се тукли, један момак је оном другом момку припретио да ће позвати старијег брата. Онај други момак му је одговорио да је његов старији брат силовао и, што је још црње, убио девојку. Због тога су се тукли. Ја сам наишао баш у том тренутку. Све сам чуо, али сам сматрао да није паметно да се осврћем. Нисам помислио да би и од мене могли да се уплаше.

Жао ми је што су ме се уплашили. Истину говорећи, баш ме је зачудило да се неко може мене уплашити. Наравно да знам ону басну о зецу који се сваког плашио и жабама које су поскакале у воду када су угледале зеча. Трудим се, колико је у мојој моћи, да ја никог не плашим. Страх ме је од страха, то је истина. Размишљам о томе како је било оној девојци када су је...

Али се не осећам кривим. Људи јесу гледали у правцу моје куће, само ја се ипак не осећам кривим, осим када помислим како ће полиција доћи да ме испитује. Немам ништа да изјавим о оној девојци. Уосталом, не осећам се кривим.

Док сам пролазио поред оне двојице момака која су се тукла, један момак је викнуо: “Није је убио мој брат, него мутави.”

Они мисле да сам ја мутав. Рекао је мутави, а мислио је ненормалан, малоуман, кретен, убица. Мали је будала! Ја се не осећам кривим.

Раније сам волео децу. Данас, не знам. Момак је рекао да је девојку убио мутави само зато што то његови родитељи причају. Кад кажем родитељи, мислим одрасли људи.

У ствари, ја не кажем ништа. Никада. Због тога сви мисле да сам мутав. Немам шта да кажем, поготово не о оној девојци. Када дођу да ме испитују ништа им нећу рећи, иако их се плашим, јер где је полиције ту је и злочин.

Овде су већ два дана. Мада то не кажу, оне будале мисле да је мутави убица. Знам, осећам то. Када одем по хлеб, добијам све бајатији и са мном све мање разговарају. Мислим на оне у пекари. Обично, хоћу да кажем пре него што је девојка нестала, причали су са мном о киши која пада или о томе како је време лепо. Зависно од климатских услова. Ја им ништа не одговорим. Сада ни они мени више ништа не говоре. Само добијам све бајатији хлеб.

Прекопавају језеро.

Одувек сам се плашио копања по језеру. Ко зна какво чудовиште може да се појави из блата! Помишљам на сподобе из мојих кошмара. Не бих волео да их видим на јави. Шта је остало од оне девојке? Шта ће њима остати ако је пронађу? Шта ће извадити из блата? Људско биће смежурано као сунђер, или утвару. Уклета девојка проклеће сунце које их греје. Људи ће сматрати да девојка жели освету. Почеће да се правдају и траже кривца. Мислим, убицу. Што се девојке тиче, ја се не осећам кривим.

Када дођу да ме испитују, уплашићу се.

Питаће ме: Шта сте радили? Не, питаће ме: Шта си радио...? Кривцу се увек каже ти. И Арапину. Ја нисам Арапин. Нисам ни кривац. Али то нема никаквог значаја. Они ће ме ипак питати: Зашто си то учинио? Ја нећу рећи ништа. Сматраће да сам мутав, пошто сви мисле да сам

мутава. Или ће приметити да нисам мутава, па ће рећи да сам фолирант. Одвешће ме у други град. И други људи ће мислити да сам крив, а када мисле да си крив, крив си.

Они из пекаре ће причати да сам дивљак, да срца немам. Зато што је једном давно остао само један хлеб, а било је још две муштерије. Ја сам стигао пре оног другог! Пекар ми је рукама показивао да треба да га поделимо. А што бисмо га делили? Ако делимо хлеб, што не поделимо и вино. Слегао сам раменима и отишао. Пекар није правио питање када ја стигнем последњи, а остане само један хлеб. Таквих ситуација је било још. Било их је колико хоћеш. Мислим ситуација, не хлебова.

Нико није видео девојку. Прошла је градом и нестала.

У ствари, жена која ради на пошти је видела девојку. Тачније, она тврди да је видела девојку. Жена из поште увек све види и све чује. Не дозвољава вам да мрднете док вам не исприча све што је видела и чула. Зајаше вам на грбачу и распреде причу. Не пушта када загризе. Ја не могу дуго да стојим, имам галопирајућу парализу. Галопира парализа, не ја. Слушам је неко време, а онда јој рукама покажем да морам да идем. Неколико пута ми је чак рекла: “А ви, ви баш нисте причљиви.” Можда се увредила.

“Мутава је убио девојку. Унео јој се у лице, уплашио је, силовао је, одрао и бацио у језеро. Због тога је полиција тражи у близини његове куће.”

Све мане овог света мени стављају на душу. Њима се то чини природно зато што сам мутава. Не одобравају моје понашање. То се види и по бајатом хлебу и по томе што ми жена из поште више не испоручује пошту.

Одавно ми није испоручила пошту. Додуше, више је и не примам. Али има разних начина на који се пошта може неспоручити.

Раније сам био претплаћен на све могуће часописе. Чак сам себи писао писма и одлазио на пошту да их подигнем. То ми дође као мала шетња. За моју парализу шетња је препоручљива, а и читање. Међутим, уплашио сам се да ми не препознају рукопис или да ми не читају писма па сам престао. Ни претплату више не плаћам. Људи причају да сам остао без новца, да због тога више не примам часописе. Причају макар шта. Неко време сам одлазио код жене из поште и када сам престао да примам пошту, само да њима помрсим конце. Тада је жена почела да ми неспоручује писма. Међутим, од када је она девојка нестала, жена ми неспоручује писма на другачији начин. Чак и када не одем до поште, знам да ми не мисли добро и да ме не чека. Можда је приметила да моја писма нису права. Можда их је и читала. Ако их је читала, то би могло

бити опасно. Ипак су то била анонимна писма. Ја сам себи слао анонимна писма.

Одувек сам се плашио анонимних писама. Управо зато сам желео да видим како ће деловати на мене. Редовно сам их себи писао. Да ми не би препознали рукопис, секао сам речи из новина и часописа које сам у то време примао. Много сам се тога плашио. Мада се у мојим писмима злочин не помиње.

Када они ово сазнају, доћи ће ми у кућу. Не мислим само на полицију. Ако дођу, а доћи ће, рећи ћу им да сам мутав. Неће ми веровати. Бићу упоран. Не волим упорне људе. Упорно се постављају једино питања. А ја поготово не волим питања. Тачније, мрзим их. Ништа им нећу рећи.

Она два момка се нису тукла са намером да један другог повреди. А и уплашили су се од мене. Нисам желео да их уплашим. Желео сам једино да се што пре вратим кући, гледам у језеро, одморим се од шетње, грицкам бајати хлеб и посматрам полицију која је ту већ два дана и копа по дну. Бојим се да ће нешто пронаћи. Мада би ми то олакшало ситуацију јер би тада сигурно дошли и код мене. Односно, можда би дошли. Али ја им ништа нећу рећи, чак ни то да се не осећам кривим због девојке.

Чудно је то како волим да посматрам ствари којих се плашим. Због тога сам и писао себи она анонимна писма. Дрхтао сам од страха док сам их читао. Што сам добијао више писама, више сам...

Када их прочитам, ја их спалим. Папир се увија док гори као да га боли, а ја уживам што папир боли. Боли и мене. Говорио сам себи: Лажу у писмима, нисам ја крив за оно за шта ме оптужују. Ипак сам се плашио. Плашим се и када срећем људе.

Људи су страшни исто колико и анонимна писма. Пролазе и гледају вас. Или вас не гледају. Често и не пролазе. Ви пролазите и гледате их. Или их не гледате. Они гледају како ви пролазите. Некада и не гледају. У сваком случају, то је некакав процес, а сваки процес се заврши пресудом. Људи вас процењују. После вам дају све бајатији хлеб, а полиција дође да вас испитује о девојци. Међутим, ја се не осећам кривим када је о девојци реч.

Имају и некакву машину, некакав багер којим преврћу по муљу. Остали посматрају како они то раде. Сада их више занима онај багер него девојка. Ја се не осећам кривим. Али од копања по муљу се разболим. Када се окренем у кревету, чаршави засмрде од мојих кошмара. Не волим смрад.

Превртање по муљу исто смрди! Са блатом се није играти! Видеће они шта ће извући. Смрад језера допире до моје куће.

Полиција ће доћи и рећи: Код тебе нешто смрди! Девојка је мирисала на сапун. Хоћу да кажем, претпостављам да је мирисала на сапун. Ја се више не купам. Језеро је постало сувише прљаво.

Можда ће ме и каменовати. То се већ догађало. Док сам примао оне часописе, могао сам свашта да прочитам, било је разних репортажа: “Колективно лудило!” или “Село се свети вештици.” И сличне ствари. Њега су стварно разапели на крст.

Често размишљам о малом Исусу.

Он вам је био велики гњаватор. Мешао се у туђа посла, објашњавао људима како нису у праву. Ја се не мешам у живот других људи. А исти ти други људи ће ипак доћи да ме питају: Шта си радио тада и тада? Наведи тачан разлог због којег буљиш у језеро? Да ли се понекад испрљаш? Колико је два пута два? Ја људе никада ништа не питам. Ћутим. Зато ме оптужују да сам мутав. Никада их ништа не питам и ништа од њих не тражим. Плашим се да ми не одговоре: А ви?

Међутим, мали Исус јесте био крив. Дошао је да људима соли памет. Ја не знам ништа. Баш ништа. Ништа нећу ни рећи.

Можда ће ме на крају и разапети на крст. Он би оним момцима који су се тукли рекао: Волите један другог. Ја нисам рекао ништа. Они су се уплашили. Људима у пекари он би рекао: Дајте хлеб! Да ли се пекаре уопште тиче његово дајте хлеб?

Када је он рођен доста деце је помрло. Мислим да их зову света невинашца. Можда они и јесу били невини, само, где има невиних, има и кривих. Или, макар један кривац. Он. Он је био крив. Када се родио, да би њега заштитили, допустили су да другу децу покољу. Уосталом, шта се то мене тиче. Ја се због оне девојке не осећам кривим.

И девојка је крива. Хоћу да кажем, крива је због тога што је нестала и то баш овде, поред моје куће. У језеру. Како јој је уопште пало на памет да дође и поремети нечији живот!

Сви ће ми рећи: С обзиром да станујеш тако близу језера, сигурно си нешто чуо у ноћи између тринаестог и дванаестог. Затим ће ме питати: Шта ти уопште радиш по читав дан? Питаће ме и: Док мастурбираш, да ли мислиш на Мајкла Бранта, или на своју мајку, или на децу Марију? Од чега је ова флека?

Хтеће да знају како проводим време и чега се још сећам од свега што сам заборавио у вези са блатом. Све ће то хтети да знају. Има дана када није лако живети међу људима. Поготово када је човек сâм. Када је сâм и када гледа у језеро.

